

Posudek disertační práce

Název disertační práce: Vzorce institucionalizace politických stran v České republice

Autor: Jakub Stauber

Předložená disertační práce Jakuba Staubera představuje originální příspěvek k výzkumu českých politických stran. Východiskem pro zkoumání českých stran (stranického systému) je pro něj koncept institucionalizace. To je v kontextu české politologie původní a nosný výzkumný problém. Současné používané „state of the art“ koncepty (podnikatelské strany, stranická personalizace, niche strany atp.) jsou v českém kontextu docela dobře aplikovány, stranické institucionalizaci však taková pozornost věnována není. Přitom, jak ostatně chvályhodně ukazuje i předložená disertační práce, se jedná koncept s potenciálně velkým vysvětlujícím potenciálem.

Autorem vedený výklad je autoritativní. V úvodních kapitolách prokazuje nejen přesvědčivou znalost teoretických konceptů institucionalizace (a související literatury), ale především schopnost s nimi účelně v pracovat. V kapitole věnované institucionalizaci stran a stranických systémů je efektivně pracováno se všemi relevantními pracemi v rámci této výzkumné agendy. Autor je pak účelně využívá pro vlastní analytické cíle.

Práce je též vyvrálá po metodologické stránce. Kombinace celé řady datových zdrojů (CSES šetření, Chapel Hill šetření, statistické údaje aj.) vyžaduje různé metodologické přístupy (logistická regrese, standardizace, grafické zobrazení aj.). Tato mnohost analytických postupů pak posiluje autorovy empirické závěry.

Za jeden z přínosů práce považuji originální způsoby operacionalizace vybraných rozměrů stranické institucionalizace. Například množství alternativ ve vedení strany je opomíjený rozměrem. Vyvození měřitelných indikátorů z teoretické diskuse, shromáždění dat a měření v českém případě je velkým přínosem práce. Inovativní jsou také některé použité metody, jako je simulační studie.

Jak autor posudku dřívější verze práce pro účely interní obhajoby je mou povinností se vyjádřit k tomu, jak autor přistoupil k mým tehdejší komentářům a výhradám. Celkově je potřeba konstatovat, že autor zapracoval většinu výhrad a námětů, které jsem formuloval pro účely interní obhajoby disertační práce. Práce se v tomto ohledu posunula kvalitativně dopředu.

Mezi pozitivní změny jednoznačně k lepšímu náleží:

- Oceňuji, že v předmluvě uvedl jím publikované texty, které s tématem jeho disertační práce souvisejí a tuto souvislost vysvětlil.
- Byla vhodně doplněna diskuse o některé další koncepty institucionalizace (a jejich měření), např. Varieties of Democracy.
- Na práci je třeba ocenit bezproblémovou jazykovou a formální stránku.
- Nahrazení koncept „zdrojů“ za „dimenze“ institucionalizace zpřesnilo výklad.
- Zkvalitnění a zpřesnění výkladu u klíčového obrázku 10 ve 3. kapitole.
- Metodologické upřesnění výzkumu soudržnosti poslaneckých klubů.

- Závěr nyní lépe shrnuje hlavní zjištění.

I přes celkové velmi pozitivní dojem z práce, je nutné upozornit na tyto problémy, které nejsou v práci dostatečně vyřešeny:

- Na konci druhé kapitoly na s. 27 přibyla oproti původní verze dizertace sekce s hypotézami. Bohužel tyto hypotézy nejsou v textu teoreticky zdůvodněny a není zřejmé, jak k nim autor dospěl. Jejich samoúčelnost dokresluje i to, že v samotné analytické části není s těmito hypotézami explicitně pracováno, nejsou jasné metodologické standardy pro jejich přijetí/zamítnutí a autor se k jejich platnosti ve stručnosti vyjadřuje až v závěru práce.
- V prvotním posudku jsem se kriticky vyslovil k tomu, že v práci není patrná snaha o zjištění (či alespoň teoretizování) důsledků vysoké/nízké míry institucionalizace na nějaké výstupy českého politického procesu. Tento problém v práci přetrvává. Přestože je chvályhodné nové zmínění některých možných důsledků institucionalizace na samotné strany (např. na jejich volební zisky, štěpení apod.), právě nedostatek nějakého širšího aplikačního horizontu je podle mého soudu problematický.

Předloženou disertační práci Jakuba Staubera doporučuji k obhajobě a doporučuji udělení titulu Ph.D.

Doc. Mgr. Karel Kouba, M.A., Ph.D.

Hradec Králové, 24. 9. 2020